Komission ehdotus pakkauksista ja pakkausjätteistä annettavaksi asetukseksi

U-kirjelmä (U 110/2022 vp)

Tarja-Riitta Blauberg, YM
Talousvaliokunta
22.2.2023

Komission ehdotus pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevaksi asetukseksi

- Ennakkovaikuttaminen: lopullinen ehdotus sisälsi useita suomen kannalta myönteisiä muutoksia aiempiin luonnoksiin verrattuna
- Komissio antoi ehdotuksensa (COM(2022) 677 final) 30.11.2022
- Suomenkielisen käännöksen määräaika 24.2.2023
- Ehdotus korvaisi pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevan direktiivin (94/62/EC) (PPWD)
- U-kirjelmä U 110/2022 vp toimitettu eduskunnalle
- Ehdotuksen käsittely EU:ssa
  - EU:n ympäristöneuvostossa 16.3.2023 näkemysten vaihto
  - Jäsenvaltioiden kannanmuodostus vielä pääosin kesken
  - Parlamentin raportoija: Frédérique Ries (BE, Uudistuva Eurooppa -ryhmä)
  - Käsittely jatkuu erittäin suurella todennäköisyydellä vielä Espanjan puheenjohtajuuskaudella

Keskeiset ongelmat ja ratkaisukeinot (1/3)

Ongelma	Ratkaisukeino

1. Pakkausjätteen määrän kasvu	• Pakkausjätteelle määrälliset vähentämistavoitteet:
	  • 2040 syntyisi 15 % vähemmän kg/as. kuin 2018
	• Rajoitetaan tarpeetonta pakkaamista, ylipakkaamisen kielto (valepohjat, kaksoisseinät)
	• Edistetään uudelleenkäytettäviä ja uudelleentäytettäviä pakkausratkaisuja
	• Kielletään tietyt kertakäyttöpakkaukset, kuten:
	  • Kertakäyttöpakkaukset ravintoloiden omissa tiloissa tapahtuvassa tarjoilussa

2. Pakkausten kierrätyksen esteet	• Kaikkien pakkausten tulee olla kierrätettäviä • Kunnianhimoiset kierrätystavoitteet • Pakolliset lajittelua helpottavat merkinnät • Tiettyjen pakkausten tulisi olla kompostoituvia
3. Alhaiset kierrätetyn muovin pitoisuudet ja kierrätys alhaisemman jalostusasteen tuotteisiin	• Pakolliset tavoitteet kierrätetyn muovin käytölle pakkauksissa

VN kantoja eräisiin keskeisiin asetusehdotuksen kohtiin (1/2)

- Kertakäyttöpakkausten kielto ravintoloissa tapahtuvassa tarjoilussa vaatii kriittistä jatkotarkastelua sekä lisätietoa vaikutusten arvioinnista ja muiden maiden kokemuksista. Kiellosta tulisi olla mahdollisuus poiketa kokonaisympäristövaikutusten perusteella.
- Alustava varauma juomapakkausten uudelleenkäyttötavoitteisiin sekä tuoreiden hedelmien ja vihannesten kertakäyttöisiä pakkauksia (alle 1,5 kg) koskevaan rajoitukseen
- Tunnistetaan, että elinkaariarviointeihin liittyy epävarmuustekijöitä ja valituilla lähtöoletuksilla on suuri merkitys arvioinnin lopputulokseen. Ne nähdään siitä huolimatta yhtenä tärkeänä työkaluna poikkeusten arvioinnissa.
- Kierrätyksen skaalautuvuutta koskevia vaatimuksia tulisi täsmentää ja arvioida mahdollisuutta määritellä ne jäsenmaakohtaisesti
- Kevyiden muovisten kantokassien kompostoitavuusvaatimusta tulee arvioida tarkemmin, erityisesti sen vaikutusta biojätteiden käsittelyyn ja muovin kierrätykseen

VN kantoja eräisiin keskeisiin asetusehdotuksen kohtiin (2/2)

- Tulisi harkita, voisiko kierrätetyn muovin käyttövaatimuksen täyttää osin biopohjaisen muovin käytöllä, mikäli kierrätettyä muovia ei olisi saatavilla riittävästi markkinoilla.
- Tuottajavastuuta, pantillista keräysjärjestelmää ja pakkausjätteiden jätehuoltoa koskevat ehdotukset tulee olla riittävän yleisiä ja mahdollistaa kansallisten järjestelmien erityispiirteiden huomioon ottamisen.
- Komissiolle ehdotetun toimivallan siirron laajuutta ja tarkkarajaisuutta on tarkasteltava huolellisesti.
- Pakkausten vaatimustenmukaisuutta ja dokumentaatiota sekä raportointia koskevia kohtia tulee tarkastella uudelleen hallinnollisen taakan perusteltavuuden näkökulmasta.

Ehdotuksen vaikutuksia yrityksiin

- Rakenteellisia muutoksia:
  - Kertakäyttöpakkausten tuotanto vähenisi
  - Uudelleenkäytettävien pakkausjärjestelmien alalla työpaikat lisääntyisivät (koko EU:ssa 600 000 työpaikkaa)
  - Kierrätyksen alalla työpaikat lisääntyisivät
  - Muovin kemiallinen kierrätys lisääntyisi
- Uusia innovaatioita ja liiketoimintamalleja syntyisi pakkausratkaisuissa erityisesti uudelleenkäytettävyyden ja kierrätettävyyden lisäämiseksi
- Seurantaa ja raportointia koskevat vaatimukset lisäisivät toiminnanharjoittajien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa

Ehdotuksen muita vaikutuksia EU-tasolla verrattuna vuoden 2030 perusennusteeseen

- Taloudelliset kokonaissäästöt 47,2 mrd e
- Pakkausjätettä syntyisi vuonna 2030 18 milj. t vähemmän
- Kasvihuonekaasujen väheneminen olisi noin 23 milj. t CO2-ekv.
- Kierrätetyn materiaalin käyttö vähentäisi EU:n fossiilisten polttoaineiden tarvetta 3,1 milj. t vuodessa (1/4 muovipakkausten tuotannossa tällä hetkellä tarvittavasta fossiilisesta polttoaineesta)
- Kokonaisuudessaan fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenisi 12-15 milj. t
- Pakkausten kokonaiskierrätysaste nousisi 66,5 %:sta 73 %:iin
- Neitseellisten raaka-aineiden tarve vähenisi merkittävästi

Muiden jäsenvaltioiden alustavia kantoja

- Suomen lisäksi ainoastaan 1 jäsenvaltio on esittänyt varauksellisen suhtautumisensa ehdotukseen rajoittaa kertakäyttöpakkausten käyttöä ravintoloiden omissa tiloissa tapahtuvassa tarjoilussa
- Useat maat ovat esittäneet huolia muista VN:n kannassa esitetyistä näkökohdista, kuten
  - ehdotetusta laajasta säädösvallan siirrosta komissiolle,
  - tietyistä uudelleenkäyttötavoitteista,
  - hedelmien alle 1,5 kg kertakäyttöpakkausten kiellosta
  - kompostoituvia pakkauksia koskevan vaatimuksen vaikutuksista jätehuoltoon
  - elintarvikepakkausten kierrätetyn muovin käyttövaatimuksiin osin varauksellinen suhtautuminen; muut jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole esittäneet vaatimuksen osittaista korvaamista biopohjaisia muoveja koskevalla velvoitteella, mikäli kierrätysmuovia ei olisi saatavilla
  - Komission vaikutusten arvioinnista kaivataan lisätietoa
  - Halutaan turvata kansallisten tuottajavastuu- ja panttijärjestelmien toimivuus

Kiitos mielenkiinnosta!

tarja-riitta.blauberg@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi